

Näin sitoudut yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimukseen

Pääsääntöisesti kaikki ympäristöluvanvaraisesti yhdyskuntajätevesiä käsittelevät vesihuoltolaitokset tai erillisinä organisaatioina toimivat jätevedenpuhdistamot voivat sitoutua sopimukseen edellyttäen, että sen tekemä sitoumus täyttää green deal -sitoumuksille asetetut vaatimukset. Sitoumus on asetettujen vaatimusten mukainen, kun se on laadittu noudattaen tätä ja täytettävän sitoumuslomakkeen sitoumusten tekemiseen liittyvää ohjeistusta. Tehdessään sitoumuksen toimija hyväksyy samalla yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimuksen sisällön ja yhteiskuntasitoumuksen periaatteet.

Tehdessään sitoumuksensa yksittäinen vesihuoltolaitos tai jätevedenpuhdistamo (ollessaan erillinen organisaatio) sitoutuu sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja vähintään neljän (4) niitä koskevan toimenpiteen toteuttamiseen vesistökuormituksen vähentämiseksi.

Yksittäiset vesihuoltolaitokset ja jätevedenpuhdistamot (ollessaan erillisiä organisaatioita) voivat sitoutua sopimukseen sitoumus2050.fi-sivustolla. Tähän ohjeistukseen on koottu tarkemmat sopimukseen sitoutumisen ohjeet.

Sitoutuminen tapahtuu seuraavasti:

- 1) Rekisteröidy palveluun
- 2) Luo organisaatiollesi profiili
- 3) Tee green deal -sitoumus: kirjaa sitoumuksesi tavoitteet ja valitse sitouukseesi toimenpiteet ja niiden mittarit

1) Rekisteröidy palveluun

Rekisteröidy ensin sitoumus2050.fi -sivustolla käyttäen omaa edustamasi organisaation sinulle myöntämää sähköpostiosoitetta (ei siis esimerkiksi gmail-osoitetta). Rekisteröitymään pääset sivuston yläpalkista. Kirjautu rekisteröitymisen jälkeen sisään ja luo oma profiilisi. Syötä omaan profiiliin itseäsi koskevat tiedot. Halutessasi voit ladata oman kuvasi kohtaan kuva/logo. Tehdäksesi sitoumuksen green deal -sopimukseen, valitse *oma profiili* -kohdassa olevasi organisaation työntekijä. Yksityishenkilöt eivät voi tehdä sitoumuksia green deal -sopimukseen.

2) Luo organisaatiollesi profiili

Lisää organisaatiosi koskevat tiedot *organisaationi* -välilehdellä. Kohtaan kuva/logo voit lisätä organisaatiosi logon. Kuva/logo näkyy myöhemmin *'Selaa sitoumuksia'* -valikossa. Valitse toimialavalikosta organisaatiosi toimintaa parhaiten kuvaava toimiala, jos tämä tulee valittavaksesi. *Organisaationi* -välilehdellä voit lisätä myös muita sivuston käyttäjiä organisaatiostasi, esimerkiksi erillisen sitoumuksen raportoinnista vastaavan henkilön. Ilmoittaessasi organisaatiosi muut sivuston käyttäjät, käytä organisaatiosi kyseisille henkilöille myöntämiä sähköpostiosoitteita. Organisaation alle voidaan lisätä myös erillinen viestinnän yhteyshenkilö. Sivuston ylläpitäjä voi myös tarvittaessa lisätä organisaation alle uusia käyttäjiä. Mikäli edustamaasi organisaatiota koskevat tiedot on jo lisätty sivustolle aiemmin ja sinut on rekisteröity organisaation alla sivuston käyttäjäksi, käytä samaa organisaatioprofiilia. Sivuston ylläpidosta (sitoumus2050@motiva.fi) voit tarvittaessa tarkistaa,

löytyykö organisaatioltasi jo profiili ja pyytää, että sinut lisätään sen alle uudeksi käyttäjäksi. Kaikki organisaation alla listatut sivuston käyttäjät voivat tehdä organisaatiolle sitoumuksia, sekä täydentää ja raportoida jo tehtyjä sitoumuksia. Samalla organisaatiolla voi olla useita sitoumuksia eri green deal -sopimuksissa.

Omat sitoumukset -välilehdeltä näet tekemäsi sitoumukset ja pääset muokkaamaan niitä. **Tätä kautta tapahtuu myös sitoumusten tulosten vuosittainen raportointi (julkiset tiedot).**

3) Tee green deal -sitoumus

Tee sitoumus -välilehdellä voit tehdä organisaatiosi sitoumuksen green deal -sopimukseen sitoutumiseksi. Valitse ensin, *miten haluat osallistua*; yksityishenkilönä vai organisaationa. Green deal -sopimukseen sitoutuaksesi valitse esiin tulevasta alasvetovalikosta aiemmin luomasi organisaatiosi, joka sitoumuksen tekee. Green deal -sopimukseen voivat tehdä sitoumuksia ainoastaan organisaatiot. Tämän jälkeen valitse sitoumustyypeistä *green deal*.

Valitse seuraavaksi esiin tulevasta alasvetovalikosta *mihin green deal -sopimukseen haluat sitoutua*. Valittuasi *Yhdyskuntajäteveden puhdistaminen*, valittavaksesi tulee toimiala. Valitse toimialaksi tarjolle tuleva vaihtoehto.

Sitoumuslomakkeen täyttäminen

Seuraavaksi pääset tekemään varsinaista organisaatiosi sitoumusta, kun sivustolla avautuu täytettävä sitoumuslomake. **Täytä kaikki sitoumuslomakkeen kohdat.** Sitoumuksen voi toistaiseksi täyttää ainoastaan suomen kielellä.

Syötä sitoumuksen nimeksi **XX:n sitoumus yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimukseen**. Nimi on kaikille sopimukseen sitoutuville organisaatioille sama - muuta siihen vain XX:n kohdalle oman organisaatiosi nimi.

Valitse paikkakunta -kohdassa paikkakunta organisaatiosi pääasiallisen toiminnan tai esimerkiksi Suomen pääkonttorin sijainnin perusteella. Jollet aiemmin organisaatioprofiilia luodessasi lisännyt sitoumuksellesi kuvaa/logoa, voit lisätä sen lomakkeen oikeassa reunassa. Kuva/logo näkyy myöhemmin sitoumuksesi yhteydessä, kun se avataan sivustolla kohdassa *'Selaa sitoumuksia'*.

Seuraavaksi sinua pyydetään kertomaan lyhyesti organisaatiosi sitoumuksesta. Tiivistelmässä tulisi esittää sitoumuksen keskeisin sisältö.

Sitoumuslomakkeeseen tekemäsi muutokset eivät tallennu automaattisesti sitä täyttäessäsi, joten **muistathan tallentaa tekemäsi muutokset säännöllisesti painamalla joko lomakkeen alussa tai lopussa olevaa Tallenna luonnos -painiketta**. Sitoumuslomakkeessa on aikakatkaisu, mikäli sitä ei muokata tiettyyn aikaan ja katkaisun myötä tallentamattomat muutokset menetetään. Tallennettu luonnos näkyy vain sitoumuksen tekijälle. Vasta kun painetaan *Lähetä tarkastettavaksi* -painiketta, lähtee lomake tarkistettavaksi ministeriöön.

Toimenpiteiden ja mittareiden valinta

Toimenpiteiden valinta

Lisää sitoumuksenne yksitellen *valitse toimenpide* -kohdasta toimenpiteet, joiden toteuttamiseen organisaatiosi sitoutuu. Valittuasi avautuvasta alasvetovalikosta jonkin toimenpiteen ensimmäisenä

sitoumuksellesi, saat *valitse toimenpide* -valikon uudelleen näkyviin seuraavia valintoja varten painamalla *lisää toimenpide* -nappia. Tarjolla on lista green deal -sopimuksessa määritellyistä toimenpiteistä. Valitse avautuvalla listalta toimenpiteistä a-j vähintään neljä (4) toimenpidettä sitoumuksenne. Toimenpiteet tulee valita sitoumukselle esitetyn aakkosjärjestyksen mukaisessa järjestyksessä. **On tärkeää huomioida, että kaikki sitoumuksessa valitut toimenpiteet, mittarit ja niihin liittyen sitoumussivustolla myöhemmin raportoitavat tiedot ovat julkisia.** Valittavissa olevat toimenpiteet, toimenpidekohtaisesti tarjolla olevat mittarit ja niihin liittyvät tarkennukset näet myös ohjeistuksen liitteen 1 taulukossa.

Toimenpiteitä mittareineen on mahdollista lisätä sitoumukselle myös myöhemmin päivittämällä omaa sitoumusta kohdasta *Omat sitoumukset* ja *Muokkaa sitoumusta*. Sitoumusta tehtäessä on kuitenkin sitoumuksen hyväksymiseksi valittava tarjolla olevista vaihtoehdoista (taulukon toimenpiteet a-j) **vähintään neljä organisaatiosi toimintaan ja toimialaan soveltuvaa toimenpidettä, joille on valittava kaikki listalla tarjolla olevat mittarit.** Sitoumukselle valittuja toimenpiteitä ei sitoumuksen tekijä pysty enää poistamaan sen jälkeen, kun ministeriö on sitoumuksen hyväksynyt tai täydennetty sitoumus on julkaistu.

Luo oma toimenpide -kohdasta voit sitoumusta tehdessäsi tai myöhemmin sitoumuksen hyväksymisen jälkeen halutessasi lisätä omia toimenpiteitä, joita ei ole esitetty tarjolla olevassa toimenpidelistauksessa. Syötä toimenpiteelle sitä kuvaava nimi. **Omia toimenpiteitä ei kuitenkaan huomioida osana neljän toimenpiteen minimivaatimusta.**

Mittareiden valinta

Mittarit valitaan aina samalla, kun toimenpidekin valitaan sitoumukselle. Mikäli luot sitoumuksessasi omia toimenpiteitä, tulee niille lisätä samalla vähintään yksi mittari per toimenpide.

Lista toimenpidekohtaisista tarjolla olevista mittareista avautuu erillisestä alasvetovalikosta (*valitse mittari*), kun toimenpiteen valittuasi valitset *lisää mittari*. **Valitse listalta toimenpide ja lisää toimenpiteelle kaikki tarjolla olevat mittarit.** Valittuasi avautuvasta alasvetovalikosta ensimmäisen mittarin sitoumuksellesi, saat *valitse mittari* -valikon uudelleen näkyviin mahdollisia seuraavia valintoja varten painamalla *lisää mittari* -nappia. Valitse listalta yksitellen kaikki tarjolla olevat mittarit. Mittarit tulee valita sitoumukselle esitetyn numerojärjestyksen mukaisessa järjestyksessä. Sitoumukselle valittuja mittareita ei sitoumuksen tekijä pysty enää poistamaan sen jälkeen, kun ministeriö on sitoumuksen hyväksynyt tai täydennetty sitoumus on julkaistu.

Mittareiden avulla kuvataan täsmällisemmin green deal -sopimuksessa yleisemmällä tasolla esitetyt toimenpiteet. Tarjolla on kuvailevia/laadullisia (toteutunut/ei toteutunut) mittareita. Mikäli toimenpidettä ei valita sitoumukseseen sitä tehtäessä, ei sille luonnollisestikaan valita myöskään mittareita.

Määriteltyäsi valitulle toimenpiteelle kaikki mittarit, voit lisätä seuraavan toimenpiteen *lisää toimenpide* -kohdasta ja määritellä sille taas erikseen mittarin/t.

Mikäli haluat täydentää toimenpiteille listalla tarjolla olevia mittareita jollakin omalla mittarillasi tai lisätä itse luodulle toimenpiteelle mittarin/t, voit luoda omia mittareita yksitellen painamalla *lisää mittari* -nappia ja lisäämällä oman numeerisen tai laadullisen mittarin. Uusi mittari tulee nimetä selkeästi. Mittarin nimen yhteydessä tulee määrälliselle mittarille määritellä myös mittayksikkö

(esimerkiksi lukumäärä tai prosenttiosuus). Kun kyseessä on määrällinen mittari, tulee sille ilmoittaa lähtötaso ja tavoitetaso mittaria luotaessa. Tavoitetaso asetetaan aina sitoumuksen (sopimuksen) päättymisen ajankohtaan, eli vuoden 2027 loppuun. Myös raportoinnissa myöhemmin käytettävä graafityyppi on valittava. Sitoumukselle luotuja omia mittareita ei sitoumuksen tekijä pysty enää poistamaan tai muokkaamaan sen jälkeen, kun ministeriö on sitoumuksen hyväksynyt tai täydennetty sitoumus on julkaistu. Huomaathan, että **itse luotu mittari riittää toimenpiteen ainoaksi mittariksi vain, kun se liittyy itse luotuun toimenpiteeseen.**

Sitoumuslomakkeeseen tekemäsi muutokset eivät tallennu automaattisesti sitä täyttäessäsi, joten **muistathan tallentaa tekemäsi muutokset säännöllisesti painamalla joko lomakkeen alussa tai lopussa olevaa *Tallenna luonnos* -painiketta.** Sitoumuslomakkeessa on aikakatkaisu, mikäli sitä ei muokata tiettyyn aikaan ja katkaisun myötä tallentamattomat muutokset menetetään. Tallennettu luonnos näkyy vain sitoumuksen tekijälle. Vasta kun painetaan *Lähetä tarkastettavaksi* -painiketta, lähtee lomake tarkistettavaksi ministeriöön.

Sitoumuksen jättäminen hyväksyttäväksi

Sitoumuslomakkeen lopussa kysytään vielä, mitä uutta sitoumus tuo organisaatiosi toimintaan sekä taustatietoja sitoumuksesta ja organisaatiosta. Näihin kenttiin voi omin sanoin kuvata sitoumuksen luonnetta ja merkitystä organisaatiosi toiminnalle, sekä esimerkiksi kytkeytymistä organisaation muihin ympäristöohjelmiin ja yhteiskunta- ja ympäristövastuun toimenpiteisiin.

Seuraavaksi lomakkeella näkyy, että yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimukseen tehty sitoumus liittyy Suomen kestävän kehityksen tavoitteeseen *Kestävät yhdyskunnat*. Voit halutessasi valita kuvakkeita napsauttamalla myös muita Suomen kestävän kehityksen tavoitteita, jotka liittyvät sitoumuksenne. Sitoumukselle valikoituu automaattisesti *Kestävät yhdyskunnat* -tavoitteeseen liittyvät Agenda 2030 -tavoitteet. Yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal tukee globaalien tavoitteiden 3, 10, 11, 13, 16 ja 17 toteuttamista. Voit valita lisäksi halutessasi kuvakkeita napsauttamalla sitoumuksellenne myös muita Agenda 2030 -tavoitteita.

Ennen lomakkeen tarkastettavaksi lähettämistä organisaation tulee vielä hyväksyä sitoumuslomakkeen lopussa esitettyjen rasti ruutuun -kohtien sisältö. Täytettyäsi sitoumuslomakkeen lähetä se tarkistettavaksi. Huomaathan, että sitoumuksella tulee muiden täytettyjen kohtien lisäksi olla valittuna edellä esitetyn ohjeistuksen mukaisesti kaikki vaaditut toimenpiteet ja mittarit ennen kuin sitä kannattaa lähettää eteenpäin tarkastettavaksi. Sitoumus tarkistetaan ministeriössä ennen hyväksymistä. Kun sitoumus on hyväksytty, se julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla ja saat siitä vahvistusviestin sähköpostiisi. Mahdollisista täydennystarpeista ollaan yhteydessä sähköpostitse.

Täytetyn ja tallennetun (tai tyhjän) sitoumuslomakkeen voi myös tulostaa/tallentaa pdf-muodossa omalle koneelle kohdasta *Tulostus*. Tulosteella/tiedostossa näkyvät kaikki sitoumukselle tallennetut tiedot ja valinnat tai sitoumuksen täytettävät kohdat. Myös raportointiohjeistus (mikäli tällaista on sivustolla erikseen tarjolla), on mahdollista tulostaa/tallentaa omalle koneelle. Nämä tiedostot antavat kattavan kokonaiskuvan siitä, mihin organisaatiosi sitoutuu tehdessään oman sitoumuksensa, sekä mitä sitoutuminen sille käytännössä tarkoittaa (muun muassa tehtävät ja seurattavat toimet, raportoitavat tiedot jne.).

Huomaathan, että kaikki sitoumuksessa ilmoitetut ja myöhemmin sivustolla raportoitavat tiedot profiilissasi antamiasi henkilötietoja lukuun ottamatta ovat julkisia ja nähtävillä sitoumus2050.fi -sivustolla.

Sitoumuksen päivittäminen

Hyväksytyä sitoumusta voi milloin tahansa sitoumus(sopimus)kauden aikana täydentää kohdassa *Omat sitoumukset ja Muokkaa sitoumusta*.

Huomaathan, että sitoumukselle sen tekovaiheessa valittuja/luotuja tai myöhemmin lisättyjä toimenpiteitä mittareineen ei sitoumuksen tekijä voi poistaa tai muokata sen jälkeen, kun ministeriö on sitoumuksen hyväksynyt tai täydennetty sitoumus on julkaistu.

Sitoumuksen raportointi

Green deal- sitoumuksista raportoidaan **kerran vuodessa ja raportointikausi on kalenterivuosi. Raportointi edellisvuoden tuloksista ja tehdyistä toimenpiteistä tapahtuu aina seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä** (esimerkiksi vuoden 2022 tulokset raportoidaan toukokuun loppuun 2023 mennessä). Myös siinä tapauksessa, että sitoumus on tehty keskellä vuotta, tapahtuu ensimmäinen raportointi seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Sivusto lähettää raportoinnin lähestymisestä etukäteen muistutusviestejä.

Tulosten raportointi (julkiset tiedot) tapahtuu kohdan *Omat sitoumukset* kautta kohdassa *Raportoi sitoumus*.

Sitoumuksesta viestiminen

Kun ministeriö on hyväksynyt tehdyn sitoumuksen ja se on julkaistu sitoumus2050.fi -sivustolla, voi sitoumuksen tehnyt organisaatio viestiä siitä omilla kanavillaan. Viestinnässä on tärkeää huomioida, että organisaatio on sitoutunut yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimuksen tavoitteiden edistämiseen ja sitoumuksessaan määrittelemiensä toimenpiteiden toteuttamiseen. **Sitoumuksen tekevä organisaatio ei ole sopimuksen allekirjoittava osapuoli.**

Euroopan komission vihreän kehityksen ohjelma, joka on toimenpidepaketti kestävään vihreään talouteen siirtymiseksi, on myös nimeltään (European) Green Deal. European Green Deal on nimestään huolimatta täysin eri asia kuin kansalliset vapaaehtoiset green deal -sopimukset (kuten esimerkiksi yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimus). Sekaannuksen välttämiseksi **vapaaehtoisesta yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal -sopimuksesta kannattaa viestiä kansallisena green deal -sopimuksena.** Kansallisten green deal -sopimusten (esimerkiksi yhdyskuntajäteveden puhdistamisen green deal) oikea kirjoitusasu on *green deal* (molemmat alkukirjaimet pienellä).

Hyväksytyt sitoumukset julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla. Yksittäisistä sitoumuksista (sitoumuksen tehneiden organisaatioiden toteuttamat toimenpiteet ja saavutetut tulokset) raportoidaan sitoumussivustolla kalenterivuositain. Säännöllisin väliajoin sitoumussivustolla raportoidaan lisäksi sopimuksen allekirjoittaneiden yhdistysten ja ympäristöministeriön toteuttamista toimenpiteistä, kokonaisuutena saavutetuista tuloksista ja sopimuksen vaikutusten ja tehokkuuden arvioinnin tuloksista. Hyväksytyt sitoumuksen tehneet organisaatiot voivat käyttää sitoumussivustolla raportoituja tietoja hyväksi omassa viestinnässään.

Liite 1

Vesihuoltolaitosten ja erillisinä organisaatioina toimivien jätevedenpuhdistamojen toimenpiteet ja niiden mittaaminen

1. Vesihuoltolaitokset ja erillisinä organisaatioina toimivat jätevedenpuhdistamot valitsevat sitouukseensa seuraavista toimenpiteistä a-j **vähintään neljä (4) toimenpidettä**. Toimenpiteet tulee valita sitoumukselle esitetyn aakkosjärjestyksen mukaisessa järjestyksessä.

Lisäksi sitoumukselle voi luoda uusia omia toimenpiteitä mittareineen.

2. **Jokaiselle toimenpiteistä a-j valitulle toimenpiteelle tulee valita listalta kaikki tarjolla olevat mittarit**. Mittarit tulee valita sitoumukselle esitetyn numerojärjestyksen mukaisessa järjestyksessä. Valituille tai itse luoduille toimenpiteille on mahdollista luoda omia mittareita, mutta **itse luotu mittari riittää toimenpiteen ainoaksi mittariksi vain, kun se liittyy itse luotuun toimenpiteeseen**. Jos kyseessä on määrällinen mittari, vesihuoltolaitoksen tai jätevedenpuhdistamon tulee ilmoittaa sille lähtötaso ja tavoitetaso mittaria luotaessa. Tavoitetasot asetetaan aina sitoumuksen loppuun, vuoden 2027 loppuun asti.

Mittareita valittaessa on tärkeää huomioida, että kaikki sitoumuksessa valitut ja myöhemmin sitoumussivustolla raportoitavat mittarit ovat julkisia.

Toimenpide: vesihuoltolaitos / jätevedenpuhdistamo	Mittarit:	Tarkennus mittariin liittyen	Mahdolliset raportoinnissa pyydyttävät lisätiedot
a. asettaa toiminnalleen omia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi	a1 Toiminnalle on asetettu määrällisiä tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitokselta pääsee tietty kuorma [kg/a] tyyppä ja/tai fosforia vesistöön (=lähtötaso), niin laitos asettaa määrällisen tavoitteen esim. [kg/a] tai [vähemmän %] tyyppä ja/tai fosforin kuorman vähentämiseksi (=tavoitetaso). Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	Laitos kertoo tarkemmin asettamansa määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Laitos voi myös yksilöidä, mitä ravinteita tavoitteet koskevat.
	a2 Toiminnalle on asetettu laadullisia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan ravinteiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitoksen lähtevässä vedessä on tietty pitoisuus [mg/l] tyyppä ja fosforia (=lähtötaso), niin laitos asettaa laadullisen tavoitteen esim. [mg/l] tai [vähemmän-%] tyyppä ja fosforin pitoisuuksien pienentämiseksi (=tavoitetaso). Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	
b. asettaa toiminnalleen omia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi	b1 Toiminnalle on asetettu määrällisiä tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelemisestä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitokselta pääsee tietty kuorma [kg/a] haitallisia aineita vesistöön (=lähtötaso), niin laitos asettaa määrällisen tavoitteen esim. [kg/a] tai [vähemmän %] haitallisten aineiden kuorman vähentämiseksi (=tavoitetaso). Voi olla yksi indikaattoriaine tai useiden aineiden summa. Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	Laitos kertoo tarkemmin asettamansa määrälliset ja laadulliset tavoitteet. Laitos voi myös yksilöidä, mitä haitallisia aineita tavoitteet koskevat.

	b2 Toiminnalle on asetettu laadullisia tavoitteita yhdyskuntien jätevesien käsittelystä ympäristöön aiheutuvan haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Kun laitoksen lähtevässä vedessä on tietty pitoisuus [mg/l] haitallisia aineita (=lähtötaso), niin laitos asettaa laadullisen tavoitteen esim. [mg/l] tai [vähennemä-%] haitallisten aineiden pitoisuuksien pienentämiseksi (=tavoitetaso). Voi olla yksi indikaattoriaine tai useiden aineiden summa. Tavoitteen asettaminen riittää, tavoitteen saavuttamista ei kontrolloida.</i>	
c. kehittää omaa toimintaansa ravinteiden poiston tehostamiseksi	c1 On tehnyt toimenpiteitä ravinteiden poiston tehostamiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) poiston tehostamisen toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i>	Laitos kertoo, millaisia toimenpiteitä laitoksella on tehty. Onko toimenpiteiden seurauksena ravinteiden poisto tehostunut?
	c2 On kehittänyt ravinteiden poiston toimintaa (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) poiston tehostamisen toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i>	
d. kehittää omaa toimintaansa ravinteiden kierrättämisen tehostamiseksi	d1 On tehnyt toimenpiteitä ravinteiden kierrättämisen tehostamiseksi (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) kierrättämisen tehostamisen toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i>	Laitos kertoo, millaisia toimenpiteitä laitoksella on tehty ja miten ravinteiden kierrätystä on tehostettu?
	d2 On kehittänyt ravinteiden kierrätyksen toimintaa (toteutunut/ei toteutunut)	<i>Tehdyt ravinteiden (fosforin ja/tai typen) kierrättämisen tehostamisen toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i>	

<p>e. vähentää päästöjään verkostojen hallintaan, saneeraukseen, vuotovesiin ja ylivuotoihin keskittyvillä hankkeilla</p>	<p>e1 On toteuttanut verkostojen hallintaan, saneerauksiin, vuotovesiin tai ylivuotoihin keskittyviä hankkeita (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p><i>Verkostojen hallintaan, saneerauksiin, vuotovesiin tai ylivuotoihin tehdyt toimet ovat olleet pysyväisluonteisia ja ne ovat esim. saattaneet edellyttää investointeja.</i></p>	<p>Laitos kertoo toteuttamistaan hankkeista lyhyesti.</p>
<p>f. kehittää omaa toimintaansa viemäriylivuotojen vähentämiseksi</p>	<p>f1 On toteuttanut viemäriylivuotojen vähentämiseen tähtäviä toimia (toteutunut/ei toteutunut)</p>	<p><i>Viemäriylivuotojen vähentämiseen tähtäävät toimet ovat olleet tutkimus-, selvitys- ja kokeiluluonteisia, joiden pysyvyydestä ei vielä ole varmuutta.</i></p>	<p>Laitos kertoo, mitä toimia ylivuotojen vähentämiseksi on tehty.</p>
<p>g. edistää omalla toiminnallaan riskien hallintaa ja uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa organisaatiossaan ja jakamista toimialalla</p>	<p>g1 On toteuttanut riskien hallintaa edistäviä toimenpiteitä organisaatiossaan (toteutunut/ei toteutunut)</p>		<p>Laitos kertoo, millaisia riskien hallinnan toimia on edistetty, mitä uusia hyviä käytänteitä on otettu käyttöön ja miten tietoa on jaettu toimialalla?</p>
<p>g2 On toteuttanut uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa edistäviä toimenpiteitä organisaatiossaan (toteutunut/ei toteutunut)</p>			
<p>g3 On jakanut toimialalla riskien hallintaa ja uusien hyvien käytäntöjen käyttöönottoa edistäviä toimenpiteitä (toteutunut/ei toteutunut)</p>			

h. tuottaa ja jakaa uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin sekä haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä	h1 On tuottanut uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin tai haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kirjaa, millaista tietoa on tuottanut ja jakanut.
	h2 On jakanut uutta tietoa haitallisten aineiden esiintymisestä jätevesissä, haitallisten aineiden päästölähteistä jätevesiin tai haitallisten aineiden käytön vähentämisestä päästölähteellä (toteutunut/ei toteutunut)		
i. lisää tietoisuutta haitallisten aineiden käytöstä viemäröintialueella esimerkiksi tiedotuskampanjoilla	i1 On lisännyt tietoisuutta haitallisten aineiden käytöstä viemäröintialueella (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kertoo, millaisin toimin tietoisuutta on lisätty.
j. kehittää hulevesien hallinnan käytäntöjä yhteistyössä kaupunkien ja kuntien kanssa	j1 On kehittänyt hulevesien hallinnan käytäntöjä yhteistyössä kaupunkien ja kuntien kanssa (toteutunut/ei toteutunut)		Laitos kertoo, miten käytäntöjä on kehitetty tai mitä toimia on tehty.